P9_TA(2021)0055

Ruanda, slučaj Paula Rusesabagine

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. veljače 2021. o Ruandi, slučaj Paula Rusesabagine (2021/2543(RSP))

(2021/C 465/14)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Ruandi,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda,

— uzimajući u obzir Načela i smjernice o pravu na pravično suđenje i pravnu pomoć u Africi,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, koji je Ruanda ratificirala 1975.,

— uzimajući u obzir Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima („Pravila Nelsona Mandele”), koja su revidirana 2015.,

— uzimajući u obzir Deklaraciju iz Kampale o zatvorskim uvjetima u Africi,

— uzimajući u obzir pisma Ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 30. rujna 2020. upućena vladi Ruande i vladi Ujedinjenih Arapskih Emirata o mandatima posebnog izvjestitelja za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, Radne skupine za arbitrarna pritvaranja, Radne skupine za prisilne ili nedobrovoljne nestanke i posebnog izvjestitelja za promicanje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u borbi protiv terorizma;

— uzimajući u obzir Sporazum iz Cotonoua,

— uzimajući u obzir ishod Univerzalnog periodičnog pregleda za Ruandu od 25. siječnja 2021. na sastanku Vijeća UN-a za ljudska prava u Ženevi,

— uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.,

— uzimajući u obzir Bečku konvenciju o konzularnim odnosima iz 1963.,

— uzimajući u obzir izjavu organizacije Human Rights Watch od 10. rujna 2020. naslovljenu „Ruanda: Rusesabagina je prisilno nestao”,

— uzimajući u obzir izjavu organizacije Human Rights Watch od 1. veljače 2021. naslovljenu „UN: zemlje upozoravaju na kršenje prava u Ruandi”,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da strogi zakoni o medijima, koje je Ruanda donijela nakon genocida 1994., i dalje negativno utječu na slobodu izražavanja pod vladavinom predsjednika Paula Kagamea; budući da je vlada uhitila, pritvorila i kazneno gonila kritičare i protivnike vlade na politički motiviranim suđenjima u Ruandi te je više puta prijetila ostalim osobama izvan zemlje, pri čemu su neki bili fizički napadnuti, pa čak i ubijeni;

B. budući da je globalna ocjena slobode u Ruandi 22/100 ([1]) te se zemlja smatra „neslobodnom”; budući da je ruandska transnacionalna represija iznimno široka u smislu taktike, ciljeva i geografskog dosega te uključuje digitalne prijetnje, napade špijunskim softverom, zastrašivanje i uznemiravanje obitelji, kontrole mobilnosti, izručenja i ubojstva; budući da je od 2014. vlada fizički napala Ruanđane u najmanje sedam zemalja;

C. budući da je genocid nad Tutsijima u Ruandi, u kojem je bilo između 800 000 i milijun žrtava, koje su ubijene na strašan način samo zbog toga što su Tutsiji, kao i ubojstva Huta koji se protivili tom istrebljenju, i dalje težak teret za zemlju i cijelu regiju;

D. budući da genocid u Ruandi i građanski rat iz 1994. i dalje negativno utječu na stabilnost regije;

E. budući da je borac za ljudska prava, belgijski državljanin i rezident SAD-a Paul Rusesabagina, oštar kritičar predsjednika Paula Kagamea i vlade Ruandskog domoljubnog fronta koja je na vlasti, 31. kolovoza 2020. uhićen u Kigaliju na temelju 13 optužbi koje obuhvaćaju financiranje terorizma, oružanu pljačku, otmicu, podmetanje požara, pokušaj ubojstva te tjelesnu ozljedu i napad; budući da su četiri od tih optužbi odbačene, a ostale se odnose na događaje iz lipnja 2018. u okrugu Nyaruguru i iz prosinca 2018. u okrugu Nyamagabe;

F. budući da je tijekom genocida 1994. Paul Rusesabagina bio glavni direktor hotela „Des Mille Collines” u Kigaliju u kojem je ponudio utočište i zaštitu za 1268 Tutsija i umjerenih Huta koji su bježali od pokolja; budući da je Paul Rusesabagina međunarodno priznat aktivist za ljudska prava o čijem je životu je snimljen film *Hotel Ruanda*; budući da mu je za hvalevrijedno postupanje 2005. dodijeljena predsjednička medalja slobode;

G. budući da je g. Rusesabagina 2006. osnovao političku stranku Demokratska stranka Ruande (PDR-Ihumure) i trenutačno predsjeda Ruandskim pokretom za demokratske promjene (MRDC), koalicijom koja uključuje i PDR-Ihumure; budući da je Nacionalna oslobodilačka fronta (FLN), oružano krilo stranke PDR-Ihumure, preuzela odgovornost za niz oružanih napada 2018.;

H. budući da je 27. kolovoza 2020. g. Rusesabagina u neizvjesnim okolnostima prisilno premješten iz Dubaija u Kigali i ponovno se pojavio tek 31. kolovoza 2020. u sjedištu Ruandskog istražnog ureda (RIB); budući da je ruandski sud naveo da je g. Rusesabagina uhićen u međunarodnoj zračnoj luci Kigali, što je u suprotnosti s ranijim navodima policije prema kojima je uhićen u okviru „međunarodne suradnje”; budući da vlasti Ujedinjenih Arapskih Emirata poriču sudjelovanje u njegovu premještaju i naknadnom uhićenju; budući da bi se zakonito pritvaranje i premještaj osumnjičenika iz jedne zemlje u drugu radi suočavanja s kaznenim postupcima trebali provesti u okviru postupaka izručenja koje nadzire neovisni sud;

I. budući da je g. Rusesabagini uskraćen pristup pravnom savjetniku po njegovu izboru; budući da su međunarodnim odvjetnicima koje je g Rusesabagina angažirao za obranu i dalje uskraćena potrebna ovlaštenja kako bi ga mogli zastupati;

J. budući da je 23. prosinca 2020. upravitelj zatvora Mageragere zaplijenio optužnicu, spis predmeta i ostale dokumente potrebne za pripremu njegove obrane; budući da je 8. veljače 2021. upravitelj zatvora uhićen; budući da je suđenje g. Rusesabagini i 19 drugih pojedinaca optuženih za povezanost s terorističkim organizacijama odgođeno za 17. veljače 2021.; budući da je službeni razlog za to odgađanje nemogućnost ruandske vlade da se sastane sa svojim pravnim savjetnicima zbog ograničenja povezanih s bolešću COVID-19;

K. budući da je obitelj g. Rusesabagine iznimno zabrinuta zbog njegova zdravstvenog stanja jer je preživio rak i boluje od kardiovaskularnog poremećaja zbog kojeg uzima propisane lijekove; budući da g. Rusesabagina navodno nikad nije primio lijekove koje je njegova obitelj poslala diplomatskom poštom belgijskog veleposlanstva u Ruandi; budući da prima lijekove koje je propisao ruandski liječnik i ne zna koju ljekovitu tvar sadrže;

([1]) Prema izvješću organizacije Freedom House naslovljenom „Sloboda u svijetu 2020.”.

1. osuđuje prisilni nestanak Paula Rusesabagine, njegovo nezakonito izručenje i pritvaranje bez mogućnosti komunikacije;

2. naglašava da se prisilnim nestankom g. Rusesabagine od 27. do 31. kolovoza 2020. krše obveza Ruande na temelju Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (članci 6. i 9.), Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (članci 2. i 16.) i članak 9. Opće deklaracije o ljudskim pravima;

3. podsjeća da bi se izručenje svakog osumnjičenika drugoj zemlji trebalo provesti samo pod neovisnim nadzorom postupaka izručenja kako bi se zajamčila zakonitost zahtjeva za izručenje i utvrdilo da su prava osumnjičenika na pošteno suđenje u potpunosti zajamčena u zemlji koja podnosi zahtjev;

4. osuđuje ograničenja temeljnih prava i sloboda i proizvoljno pritvaranje prije suđenja radi represije nad neistomišljenicima od strane ruandskih vlasti koje pak g. Rusesabagini nisu pružila minimalna jamstva za pošteno suđenje i redovit kontakt s obitelji;

5. poziva ruandske vlasti da dostave potpuno i potkrijepljeno izvješće o tome kako je g. Rusesabagina uhićen i premješten u Kigali; poziva na provedbu međunarodne, neovisne, transparentne i vjerodostojne istrage o premještaju i uhićenju g. Rusesabagine;

6. izražava duboku zabrinutost zbog kršenja prava g. Rusesabagine; apelira na ruandske vlasti da g. Rusesabagini omoguće pošteno i javno saslušanje pred nadležnim, neovisnim i nepristranim sudom koji primjenjuje međunarodne standarde u području ljudskih prava; podsjeća ruandsku vladu na njezine obveze da zajamči temeljna prava, uključujući pristup pravosuđu i pravo na pošteno suđenje, kao što je predviđeno u Afričkoj povelji te ostalim međunarodnim i regionalnim instrumentima u području ljudskih prava, uključujući Sporazum iz Cotonoua, a posebno njegove članke 8. i 96.; poziva ruandsko pravosuđe da g. Rusesabagini omogući brz i pravedan žalbeni postupak u kojem će se poštovati standardi utvrđeni u ruandskom i međunarodnom pravu;

7. traži da se g. Rusesabagini odobri povjerljivo savjetovanje s pravnim savjetnikom po njegovu izboru te redovit i siguran kontakt s obitelji; podsjeća ruandske vlasti da g. Rusesabagina ima pravo u cijelosti pristupiti svojoj optužnici, spisu predmeta i ostalim dokumentima kako bi osporio zakonitost svog uhićenja; podsjeća na pravno načelo pretpostavke nedužnosti;

8. izražava duboku zabrinutost zbog zdravstvenog stanja g. Rusesabagine, posebno s obzirom na to da izloženost bolesti COVID-19 može ozbiljno ugroziti njegov život; poziva ruandsku vladu da u svim okolnostima zajamči fizički integritet i psihološku dobrobit g. Rusesabagine te da mu omogući da uzima svoje uobičajene lijekove; poziva ruandsku vladu da dopusti da njegovo zdravstveno stanje prati liječnik u Belgiji, kao što je 4. veljače 2021. zatražio belgijski ministar vanjskih poslova; poziva ruandsku vladu da se dodatno pobrine za to da svi zatvorenici imaju odgovarajuću zdravstvenu skrb;

9. osuđuje politički motivirana suđenja, kazneni progon političkih protivnika i prejudiciranje ishoda sudskih postupaka; apelira na ruandske vlasti da osiguraju razdvajanje upravne, zakonodavne i sudske vlasti, a posebno neovisnost pravosuđa; poziva Ruandu da otvori svoju političku sferu i poboljša stanje ljudskih prava; očekuje od Ruande da provede preporuke iz Univerzalnog periodičnog pregleda Vijeća za ljudska prava iz Ženeve od 25. siječnja 2021.,

10. poziva ruandsku vladu da poštuje i u potpunosti podrži pravo na prosvjed, pravo na slobodu izražavanja i pravo na okupljanje te da ne pokušava ograničiti ta prava;

11. poziva ruandsku vladu da ratificira Međunarodnu konvenciju o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka i Rimski statut kako bi postala članicom Međunarodnog kaznenog suda; apelira na Ruandu da Pododboru UN-a za zaštitu od mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja ponovno dozvoli posjete; poziva ruandske vlasti da hitno dovrše reviziju svoje deklaracije kojom se pojedincima i nevladinim organizacijama omogućuje ulaganje pritužbi Afričkom sudu za ljudska prava i prava naroda te da obnove i ponovno uvedu tu deklaraciju;

12. poziva Europsku uniju da poduzme hitne mjere kako bi se osigurala istraga zakonitosti uhićenja i suđenja g. Rusesabagini i poštovanje njegovih prava kao građanina EU-a u svim fazama tog postupka; poziva Delegaciju EU-a u Ruandi i diplomatska predstavništva država članica, posebno belgijsko veleposlanstvo u Ruandi, da prate suđenje g. Rusesabagini, da ga posjete u zatvoru te da u komunikaciji s ruandskim vlastima skrenu pozornost na njegov slučaj;

13. poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje, Komisiju i posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da ojačaju dijalog o ljudskim pravima s Ruandom na najvišim razinama kako bi se osiguralo da zemlja poštuje svoje bilateralne i međunarodne obveze; naglašava da bi u kontekstu međunarodnog rada u pogledu razvoja u Ruandi puno veći prioritet trebalo dati ljudskim pravima, vladavini prava te transparentnom i reaktivnom upravljanju;

14. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, državama članicama EU-a, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, visokom povjereniku UN-a za ljudska prava, glavnom tajniku UN-a, institucijama Afričke unije, Istočnoafričkoj zajednici, Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a, Panafričkom parlamentu, braniteljima Paula Rusesabagine te predsjedniku i parlamentu Ruande.